

**ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ, АФРИКИ
ТА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ
НОВОГО ЧАСУ
У ФОНДАХ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
ЧЕРКАСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Бібліографічний показник

Серія Історична, вип. 4

Черкаси – 2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Серія Історична, вип. 4

**ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ, АФРИКИ ТА ЛАТИНСЬКОЇ
АМЕРИКИ НОВОГО ЧАСУ У ФОНДАХ НАУКОВОЇ
БІБЛІОТЕКИ ЧЕРКАСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Бібліографічний показчик

Черкаси – 2013

УДК 94(100)"16/19":027.7
ББК 63.3(0)5+78.347.6
І-90

Рецензенти:

доктор історичних наук, професор кафедри культурології
та історії Полтавського університету споживчої кооперації України

І. М. Петренко;

кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії
Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького

Т. В. Терещенко;

заступник директора наукової бібліотеки Черкаського національного
університету ім. Б. Хмельницького

В. Г. Тур

Науковий редактор:

к.і.н., доц., член НСЖУ, директор наукової бібліотеки Черкаського
національного університету ім. Б. Хмельницького

Г. М. Голиш

*Рекомендовано до друку Рішенням науково-методичної ради
НБ Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 2 від 31 січня 2012 р.)*

*Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 4 від 29.04.13 р.)*

І-90 Історія країн Азії, Африки та Латинської Америки нового часу
у фондах наукової бібліотеки Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького : бібліографічний покажчик / уклад.
А. П. Іржавська, О. З. Силка. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького,
2013. – 172 с.

У виданні представлена інформація про опубліковані джерельні
матеріали з нової історії країн Азії, Африки та Латинської Америки
і матеріали «Наукових записок» Інституту сходознавства АН СРСР (1945–
1956 рр.), які зберігаються у фондах наукової бібліотеки Черкаського
національного університету ім. Б. Хмельницького. Науково-довідникове
видання рекомендоване студентам третього і п'ятого курсу денної форми
навчання, четвертого курсу заочної форми навчання ННІ історії і філософії
ЧНУ ім. Б. Хмельницького, а також представлена інформація може бути
корисною усім, хто цікавиться проблемами сходознавства.

УДК 94(100)"16/19":027.7
ББК 63.3(0)5+78.347.6

ВІД УКЛАДАЧІВ

У 2006 р. Наукова бібліотека Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (далі – НБ) вперше за історію її функціонування ініціювала публікацію біо- та бібліографічних покажчиків у видавничій серії *«Бібліографія вчених Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького»*. На початок 2013 р. надруковано 18 випусків (разом із доповненими і перевиданими – 21). У 2007 р. з метою популяризації фондів бібліотеки була започаткована ще одна видавнича серія – *Історична*.

Перший випуск цієї серії – «Історична література у фондах Наукової бібліотеки Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (1834–1949 рр.)» (Черкаси, 2008) був орієнтований на студентів-істориків першого року навчання.

Другий випуск – «Анотований покажчик дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді К73.053.01 Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (2004–2009 рр.)» (Черкаси, 2010) був підготовлений до 5-річчя функціонування спеціалізованої ради і спрямований на інформування магістрів-істориків про наявний у НБ фонд дисертацій та авторефератів.

Поява третього серійного випуску – «Український селянин» 2000–2010 рр. Бібліографічний покажчик» (Черкаси, 2012), була приурочена до 10-річчя з часу заснування зазначеного збірника наукових праць. Принагідно зазначимо, що, окрім випусків загальноуніверситетського «Вісника Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького», у ННІ історії та філософії друкується ще два наукових збірники: «Український селянин» та «Гуржіївські історичні читання», які Постановами Президії Вищої атестаційної комісії України внесені до переліку фахових видань з історичних наук. Третій випуск орієнтований не лише на студентів та магістрів-істориків, але й на аспірантів та науковців України.

Усі вищезазначені видання отримали схвальні відгуки серед студентства та професорсько-викладацького складу ННІ історії та філософії Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького.

Необхідність підготовки представленого четвертого випуску серії «Історична» – «Історія країн Азії, Африки та Латинської

Америки нового часу у фондах наукової бібліотеки імені Богдана Хмельницького: бібліографічний покажчик» викликана потребою інформувати студентів старших курсів та магістрів ННІ історії і філософії про наявні фонди НБ з метою покращення якості їхньої підготовки до семінарських занять та рівня виконання курсових, кваліфікаційних, дипломних і магістерських робіт. Укладачі покажчика переконані, що поряд із активним використанням електронних технологій, у т. ч. електронних джерел інформації, студенти повинні паралельно використовувати і т.зв. «традиційні» джерела інформації.

Пропоноване видання частково заповнить прогалину, яка існує на сьогодні у навчально-методичному та науково-довідниковому забезпеченні університетського освітнього процесу. Укладачам відомі лише дві сучасні роботи кіровоградських колег з анонсованої теми. Це: «Збірник документів з нової історії країн Азії та Африки: навчально-методичне видання / упоряд.: О. Ковальков, В. Філоретов» (Кіровоград, 2012) та «Філоретов В. М. Збірник документів з Нової історії Азії та Африки» (Кіровоград, 2000).

Презентований довідник створений спільними зусиллями наукової бібліотеки та кафедри всесвітньої історії Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. Його укладачами є канд. іст. наук, доц. О. З. Силка (вчений секретар НБ та доцент кафедри всесвітньої історії) й канд. іст. наук, доц. А. П. Іржавська (доцент кафедри всесвітньої історії).

Джерельною базою для створення бібліографічного покажчика стали наявні у фондах НБ хрестоматії, практикуми та збірники документів за 1877–2000 рр., у яких міститься інформація про події, які територіально та хронологічно відповідають робочій і навчальній програмам курсу «Історія країн Азії, Африки та Латинської Америки нового часу».

Видання складається з чотирьох частин.

У першій частині довідника *«Джерельні матеріали з історії країн Азії, Африки та Латинської Америки нового часу»* інформація розташована у відповідності до проблемно-тематичного підходу викладання зазначеної навчальної дисципліни, що, без сумніву, допоможе студентам краще орієнтуватися у запропонованому матеріалі. Нами виділено 50 тем, у яких опрацьовано 984 назви документів.

У другій частині покажчика – *«Наукові записки» Інституту сходознавства АН СРСР у фондах Наукової бібліотеки*

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (1945–1956 рр.)» – представлено пробний варіант ще однієї, нової серії бібліографічних покажчиків, які, можливо, ініціює НБ «Наукові записки» Інституту сходознавства АН СРСР». Адже фонд нашої бібліотеки містить чималу підбірку видань подібного виду з багатьох галузей наукового знання, починаючи з 30-х рр. XX ст., про наявність яких, на превеликий жаль, не володіють інформацією чимало студентів вузу.

У межах кожної теми та року здійснене алфавітне групування матеріалу. Нумерація позицій у всіх частинах покажчика окрема. Для зручності користування та з метою ефективнішої роботи з документами і матеріалами укладачами довідника подані додаткові посторінкові коментарі.

Бібліографічний опис здійснено відповідно до чинних нормативних документів із бібліотечної справи: ДСТУ ГОСТ 7.1 : 2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи».

Третя «назва» та четверта «назва» частини бібліографічного покажчика належать до довідково-пошукового апарату, який складається з іменного (515 позицій) та географічного покажчиків (398 позицій).

Завершує видання «Перелік умовних скорочень та аббревіатури», які відповідають ГОСТУ 7.11 – 78 «Сокращение слов и словосочетаний на европейских и иностранных языках в библиографическом описании» та ДСТУ 3582 – 97 «Інформація і документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила».

У перспективі заплановано випуск подібного довідника із розширенням хронологічних меж.

Зміст

Від укладачів	3
Частина 1. Джерельні матеріали з історії країн Азії, Африки та Латинської Америки нового часу	6
I. Перелік збірників	6
II. Тематичний покажчик документів	8
Цинська імперія в XVII–XIX ст.	8
Тайпінське повстання у Китаї 1850–1864 рр.	14
Постсередньовічна Японія (XVII–початок XIX ст.)	17
«Рестаурація Мейджі» в Японії	18
Корея у постсередньовічний період	20
Монголія у постсередньовічний період	20
Індія – колонія Британської імперії	21
Народно-визвольне повстання сипаїв в Індії 1857–1859 рр.	28
Іран та Афганістан в XVII–XIX ст.	35
Османська імперія в XVII–XIX ст.	42
Реформи в Османській імперії (XIX ст.)	45
Країни Африки в XVII – першій половині XIX ст.	46
Латинська Америка в кінці XVII – на початку XIX ст.	57
Війна за незалежність іспанських колоній 1810–1826 рр.	58
Міжнародні відносини в період боротьби за незалежність іспанських колоній в Америці (1810–1826 рр.)	61
Південно-Східна Азія в системі світової колоніальної політики	62
Колоніальна політика Англії в Південно-Східній Азії	64
Колоніальна політика Франції в Індокитаї	65
Колоніальна політика США на Філіппінських островах	65
Колоніальна політика Англії у Китаї (1870–1914 рр.)	68
Проникнення Німеччини у Китай. Сінхайська революція у Китаї 1911–1913 рр.	70
Колоніальна політика Англії в Індії (1870–1914 рр.)	72
Активізація національно-визвольної боротьби в Індії в кінці XX – на початку XX ст.	73
Афганістан та Іран у другій половині XIX – на початку XX ст.	75
Колоніальна політика Англії в Афганістані та Ірані (1870–1914 рр.)	77
Іранська революція 1905–1911 рр.	79
Туреччина і країни Аравійського півострова в 1870–1917 рр.	83
Молодотурецький рух в кінці XIX – на початку XX ст.	88
Колоніальна політика на Африканському континенті в кінці XIX – на початку XX ст.	89
Угоди західноєвропейських країн про сфери впливу в Африці	89
Колоніальна політика Англії в Північній Африці	94
Колоніальна політика Англії в Південній Африці	95
Колоніальна політика в Східній Африці	100

Колоніальна політика Англії в Західній Африці.....	102
Колоніальна політика Франції в Тунісі, Конго, Марокко, на о. Мадагаскар та інших африканських країнах	103
Колоніальна політика Німеччини в Марокко, Східній та Південній Африці	107
Утворення протекторатів Південно-Західна Африка, Того, Камерун	110
Національно-визвольна боротьба народів Африки в німецьких колоніях.....	111
Утворення італійської колонії Ассаб	113
Італо-ефіопська війна 1895–1896 рр.....	114
Колоніальна політика Бельгії в Конго.....	115
Англо-бурська війна 1899–1902 рр.....	116
Близький Схід в кінці XIX – на початку XX ст.....	121
Латиноамериканський регіон в кінці XIX – на початку XX ст. Створення «Панамериканського союзу».....	122
Куба в кінці XIX ст. – на початку XX ст.....	122
Іспано-американська війна 1898 р.....	123
Латинська Америка на початку XX ст.....	125
Мексика та Аргентина на початку XX ст.....	126

Частина 2. «Наукові записки» Інституту сходознавства

АН СРСР у фондах Наукової бібліотеки

Черкаського національного університету

імені Богдана Хмельницького (1945–1956 рр.).....

I. Перелік збірників.....

II. Хронологічний показник.....

III. Тематичний показник.....

Загальні, історіографічні та джерелознавчі аспекти
сходознавчих проблем.....

Філологічний аспект сходознавчих досліджень

Азійські країни в епоху середньовіччя.....

Історія країн Азії в кінці XVII–XIX ст.....

Історичний розвиток країн Азії в першій половині XX ст.....

Соціально-економічний та політичний розвиток країн Азії
після Другої світової війни

Персоналії.....

Іменний показник

Географічний показник

Перелік умовних скорочень і аббревіатур